

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » —
četrt » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

V upravnštvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » —
četrt » » 6 » —
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitor-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 53.

V Ljubljani, v petek, 6. marca 1903.

Letnik XXXI

„Hrvatska straža.“

Jako zanimive stvari o spletskem »Jedinstvu« je odkril zadnji »Katoliški List«. Spletsko »Jedinstvo« zadnji čas vse huje napada katoliško cerkev in škofe, seveda vse to pod pretvezo, da se bori za glagolico.

Nam se je že dalje časa čudno zdelo, odkod ta proticerkveni duh v »Jedinstvu«. Saj vendar ni treba mnogo razboritosti, pa vsak uvidi, da bo ta boj v kvar le hrvatski stvari. No, kakor rečeno, sedaj nam je jasno. »Katoliški List« je odkril, da je vse to od tod, ker ima odločilni vpliv pri »Jedinstvu« žid!

»Vi se čudite, da »Jedinstvo« diha židovski duh! Ali v Spletu je vse v rokah žida Mompurga! On je predsednik trgovinske zbornice; posestnik tovarne za špirit in žganje; veletržec z vinom; on ima ogromno »narodno knjižnico« za prodajo knjig, skladišče obleke; »narodna tiskarna« in »narodna banka« je njegova; spletska občina mu je toliko dolžna, da je na glavnih ulicah spletskih njegova hipoteka; v spletski občini je on glavni asesor; on je član vseh odborov, celo onega, ki mu je poverjena zgradba katedralnega zvonika. On je revizor in cenzor »Jedinstva« in nesrečni A. Stražičič, urednik »Jedinstva« je že čisto tožil, kako je dobil od njega migljaje pod grožnjo nemilosti, da mora pisati proti katoliškim popom in cerkvi. On je tudi narodni zastopnik. To je razlog, zakaj »Jedinstvo« piše tako!»

Tako je stvar raztolmačil dobro poučen Hrvat. In prav dostavlja »Katoliški List«: Dobro! Sedaj razumemo, zakaj spletsko »Jedinstvo« tako židovsko ravna z našo glagolico. Teda glagolica je stvar hrvatskih škofov in duhovnikov, a ne židov, kateri tako zlorabijo in bagatelizirajo našo divno glagolico!

Sedaj se ne čudimo več, da je »Jedinstvo« tako, kakoršno je. Čudili bi se nam-

reč, ko bi pisalo o katoliški liturgiji in cerkvi — katoliško!

Toda, če nam je umevno to, nam je pa sedaj še tolikanj manj umevno, kako je mogoče, da hrvatska duhovščina še vedno naroča in čita ta list! Pri nas bi to bilo nečuvno! To se vendar pravi — da porabimo sicer pretaški a resničen pregovor — pljuvati v svojo skledo! Hrvatski svečeniki, svečeniki naroda, ki je bil vsikdar pripravljen preiti krvo za »kret častni i slobodu zlatni«, naroda, ki si je z mučeniškim bojem stekel prečastno ime »ante murale christianitatis« — svečeniki takega naroda in duševno odvisni od enega žida Mompurga!

To nam je neumevno! In neumevno nam je zopet, kako da so Hrvatje tako hladno, tako mrzlo, če ne sovražno sprejeli glas, da vstaja »Hrvatska straža« na obrambo narodnih svetinj! Ali ni mar taka straža potrebna? Ali ni potrebna zlasti v Dalmaciji? Ali ne dokazuje tega ravno »Jedinstvo«? Kaj ste mar že tako zašli v sužnost žida Mompurga, da vam ni po godi, kar Mompurgu ni po godi? Kaj de, če že tu in tam stoje straže, če ima zlasti »Katoliški List« lepe zasluge za hrvatsko stvar — proti tolikim nevarnostim, ki na vseh straneh groze Hrvatom, ni nikdar straže preveč! Pravite, da se s tem cepijo moči! Mi pa mislimo, da ima hrvatski narod še sila neporabljene moči in to moč hoče izčrpati in izrabiti nova »Hrvatska straža«! Kakor mi umljemo stvar, hoče biti »Hrvatska straža« filozofski, apologetičen list, pisan živahno, ognjevit, neustrašeno se boreč z uma svitlim mečem za hrvatsko pravdo, za pravdo katoliške ideje zlasti v Dalmaciji! Zakaj bi se bali nove take straže? Hvala Bogu, da imate izborne moči, ki se zmožne častno stopiti na mejdan v boj proti sovražnikom hrvatskega imena. Saj je bilo hrvatsko ime doslej katoliško in žalostno bi bilo, ko bi se tudi med Hrvati

razpasel podel liberalizem in indiferentizem! In nevarnost — kakor kažejo vsa znamenja, ni majhna! Zato reji pozdravljena srčno — »Hrvatska straža«!

Carinski tarif.

(Gospodarski položaj posestnikov v Avstriji sedaj in v bodoče vsled novih carinskih tarifov Nemčije.)

IX. Naš lesni izvoz. — Les surov in žagan.

Velezanimiv pa je statistični izkaz, v koliko se je sploh lesni izvoz naše države v teku 20 let pomnožil.

Ko se je leta 1852 izpeljalo lesa od nas v inozemstvo za 12 milijonov kron, narasel je ta izvoz v l. 1882 že na 233 milijonov kron in v letu 1900 celo na 256 milijonov kron!

Najboljši odjemalec, oziroma kupec surovega lesa (hlodov, pragov) je Nemčija, deloma tudi Italija.

Naj navedem še nadrobni izkaz našega izvoženega lesa, da more vsakdo presoditi, kakega lesa gre največ v prodaj.

V letu 1901 se je izvozilo:

drv za kurjavo za 5 257 000 K, od teh v Nemčijo za 2 393 000 K;

trdega surovega lesa za 7 453 000 K, od tega v Nemčijo za 5 202 000 K;

mehkega surovega lesa za 72 110 000 K, od tega v Nemčijo za 62 985 000 K;

obtesanega trdega lesa za 3 613 000 K, od tega v Nemčijo za 1 139 000 K;

obtesanega mehkega lesa za 8 401 000 K, od tega v Nemčijo za 4 047 000 K;

trdih desk za 22 102 000 K, od teh v Nemčijo za 6 651 000 K;

mehkih (velovih) desk za 76 256 000 K, od teh v Nemčijo za 23 131 000 K;

hrastovih pragov (švelarjev) za 4 440 000 K, od teh v Nemčijo za 4 105 000 K;

dog za 19 192 000 K, od teh v Nemčijo za 3 614 000 K;

oglia za 3 320 000 K, od tega v Nemčijo za 1 650 000 K;

vrbovja za pletenje košaric za 375 000 K, od tega v Nemčijo za 276 000 K.

Važno je vedeti tudi, koliko od tega izkupila za les odpade na Ogrsko. Izkazano je, da je iz Ogrske šlo v l. 1900 lesa sploh

za 78.000.000 K; torej nad dve tretjini izkupila pripade na našo državno polovico in ne cela tretjina na Ogrsko.

Strokovno izraženi lesni eksporterji so izračunali na podlagi sedanje izvozne lesne množine, da bo po novem tarifu za les na leto našim eksporterjem treba plačati več carine približno 3¼ milijona kron. Seveda bodo skušali te svote lesni trgovci zvaliti na kmetovalce, ki bodo deloma vsled tega trpeli na nižji ceni za les.

Tolažljivo je le, da če se bo Nemčija tako razvijala v svoji veliki obrti, bo na vsak način navezana na naš les, ker v svojih gozdih nikakor ne more pokriti vseh neizogibnih potrebščin lesa.

Obžalovati je le, da bo carina zvišana na trd les, med kateri je šteti tudi bukov les, osobito naš izvoz bukovega lesa zelo omejila. Že dosedaj je težavno bilo za primerno izkupilo spraviti v prodaj bukov les. Zato bi bilo želeli, da bi naša vlada pri sklepanju trgovinske pogodbe z Nemčijo vse mogoče storila, da izposluje vsaj za naš bukov les znižano carino.

Da bi vsekako bilo v veliko korist, če bi se posrečilo od Nemčije doseči znižanje carine vsaj na mehke žaganice, je umevno, kajti direktni izvoz surovega lesa ni najvspešnejši, ker so stroški transporta preveliki. Navadno je tak les malo suh, torej težak; ko je podelan v deske, se te dokaj posuše; s tem pa se stroški prevoznje zelo zmanjšajo.

Če računamo, da se more v en vagon naložiti 21 kubičnih metrov desk, hlodov pa le 18 kub. metrov, je jasno, kaj je boljše za eksport. Odločitveno je pri tem še dejstvo, da pride le 60% lesa v eksport, če se iz njega sežagajo deske. Ko je treba torej za napravo 100 kvintalov desk, kolikor jih gre v en vagon, 185 kvintalov hlodov, je jasno, kolika je razlika v stroških za eksport, če moramo žagani les eksportirati. Vsekako toraj je za zelo oddaljene dežele le tedaj izvoz ugoden, če morejo se žagati les izvažati. Le za dežele, ki mejijo na Nemčijo, (kakor Češka, Šlezija, Gorenje Avstrijsko in Solno-graško) bo direktni izvoz surovega lesa, ki bo imel prost vhod brez carine, neoviran in brez kakih nasledkov. Udarjene pa bodo oddaljene dežele, ker bo lesni trgovec toliko manj plačeval za surov les.

Vlade skrb pa mora biti, da tako na

LISTEK.

Oblega berolinska.

Francoski spisal Alphonse Daudet.

Bilo je leta 1871.

Korakala sva z doktorjem Vaubanom po Avenue Champs-Élysées. Židovi, preluknjani od granat, in razdejani asfaltovi trotoarji so pripovedovali žalostno zgodovino ob lege pariške. Na okroglem trgu de l'Etoile je doktor postal in pokazal na neko hišo na oglu.

»Vidite ta štiri zaprta okna na balkonu?« me je vprašal.

»V prvih avgustovih dneh preteklega leta, ki nam je toliko skrbi in nesreče prineslo, so me poklicali tja gori k polkovniku Jouve, ki ga je kap zadela. Bil je to star konjik iz cesarstva, poln častihlepnosti in domoljubja, ki je v začetku vojske vzel to stanovanje — veste zakaj? Da bi mogel naše zmagovite vojske bolje videti. Ko je slišal o nesrečni bitki Napoleonovi, ga je zadela kap.

Našel sem nekdanjega konjika ležečega nepremičnega na preprogi v jedilnici. Čprav je bil že stoječ velik, zdel se mi je že zdaj velikan. Imel je plemenit obraz, kraene zobe, goste, bele lase. Dasi je bil osemdeset let star, a človek bi mu bil prisodil komaj šest-

deset. Ob njem je ležala njegova vnukinja ter plakala. Bila mu je podobna.

Bolest tega otroka me je globoko ganila. Njen ded in oče sta bila vojaka. Oni je bil pod Mac Mahonom. Potolažil sem jo, kolikor sem mogel, imel sem pa prav za prav malo upanja. Tri dni je ležal starec nepremično in brez zavesti. Med tem je prišla vest — Vi veste, kako predrugačena — o bitki pri Reichshofnu in nekaj ur smo verjeli vsi na veliko zmago — dvajset tisoč Prusov pobitih, kraljevič vjet — Bog ve, kako je izvedel naš ubogi Jouve o tem; toliko je gotovo, da sem ga našel zvečer popolnoma izpremenjenega. Oko je bilo čisto, jezik lažji. Nasmehnil se mi je in dvakrat zajecjal:

»Zm—a—agal«

»Da, polkovnik, velika zmaga.«

Ko sem mu nekaj več o Mac Mahonovih vseh povedal, se je njegovo obličje polagoma razjasnilo in oživel.

Ko sem odšel, je stala njegova vnukinja ihtela na vratih.

»Saj je rešen!« sem ji rekel in stisnil njeno roko.

Komaj mi je mogel nesrečni otrok odgovoriti. Ravnokar je prišla druga vest, nasprotna od prve: Mac Mahon beži, vojska je razkropljena. Jokala je ob misli na starega očeta. — Kaj je bilo storiti? Bi mu li pustila veselje in življenje rešila?

»No, tedaj bom lagala,« je rekla deklica in posušila oči.

Veselega obraza je stopila v dedovo sobico.

Težko nalogo je prevzela. V prvih dneh je bilo seveda še lahko. Starec je verjel vse, kakor otrok. Z zdravjem je rasel tudi njegov duh. Morala ga je vedno o stanju vojske obveščati. Dan in noč je sedela ob zemljevidu Nemčije, zapikovala male zastavice vanj in delala slavno vojsko zanj: Bazaine na poti proti Berolinu, Frossard na Bavarskem, Mac Mahon na Nemškem morju. Mene je seveda za svet vpraševala in pomagala sem po svojih močeh. Najbolj je pa podpirala to izmišljotino ded sam. Bil je z Napoleonom v Nemčiji in nama je vse že naprej povedal: »Zdaj bodo tja šli, — sedaj se bo to zgodilo.« — Naposled je bil ponosen na to, da so se vsa njegova prerokovanja spolnila.

Najsi sva se toliko mest dobila — nikoli mu ni šlo dosti naglo. Stari je bil nenasiťljiv. — Vsakokrat, kedar sem prišel, sem izvedel o novi zmagi.

»Doktor, Moguč smo dobili,« mi je zaklicala nekega dne deklica in iz sobe sem zaslišal vesel glas:

»Bo, bo! V osmih dneh smo v Berolinu.«

Tedaj so bili Prusi samo en teden od Pariza. — — —

Prvi dan pariške oblege sem šel vznemirjen k njemu. Našel sem ga sedečega na postelji.

»He, he,« mi je zaklical veselo, »oblega se je začela.«

Prestrašen sem ga pogledal v oči: »Polkovnik, vi veste?«

Njegova vnukinja se je obrnila k meni: »Gotovo, gospod doktor, to je najnovejša, oblega berolinska se je začela.«

Rekla je to tako mirno izza svoje šivalne mizice — stari ni ničesar sumil. Strel iz trdnjav ni mogel slišati. Njegovo obzorje je obsegalo kes gradu Are de Triomphe in stare ropotije iz prvega cesarstva: portrete maršalov, podobe vojsk in cesarjev, pod steklenim obokom je bil kamen svete Helene.

Sedaj so bile najine vojaške operacije lažje. Da se vzame Berolin, je treba pet peščljivosti. Če se je starec preveč dolgočasil, sva mu brala sinova pisma, seveda ponarejena, ker v Pariz ni moglo nič priti in ker je bil njegov sin, adjutant Mac Mahonov, v bitki pri Sedanu ujet. Predočite si torej stanje deklice: brez vesti o očetu, ki je bil ujet, mogoče tudi bolan, morala je brati njegova vesela, seveda malo kratka, pisma, kakor jih ravno vojaki v vojski pišejo. Včasih ni imela dosti moči za to; tedaj ni bilo cele tedne nobene vesti. Starec je postal nemiren in ni več spal. Tu je prišlo

Papeževa zahvala koroškim Slovencem. Na šestotko katoliško političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je došla od apostolske nunciature na Dunaju z dne 26. februarja, števil. 7513., po mil. gosp. knezoškofu krškemu društvu latinska zahvala, katera tu sledi v slovenskem prevodu: Prezvišeni in prečastiti gospod! Voščila sinovske ljubezni in izraz globokega spoštovanja in udanosti do Svetega Očeta, katere si Ti, prezvišeni in prečastiti gospod, sporočil v imenu slovenskega katoliškega političnega društva, sem odpisal, da se položi k nogam Njegove svetosti. In Sveti Oče so mi naročili, izraziti vsemu predsedništvu hvalevrednega društva svojo srčno zahvalo ter podelijo vsem in vsakemu udu imenovanega društva posebej svoj apostolski blagoslov. Z izrazom najudanejšega spoštovanja ostanem Tvoji prezvišenosti najudanejši + E m i d i j T a l i j a n i, nadškof cesarejski, apostolski nuncij.

Prvak jugoslovanskih časnika-jev. hrvaški časnikar Dinko Politeo, je umrl v Zagrebu. Zidnja leta je oslepel in je vedno sedeč doma narekaval svoje lepe članke. 32 let je stal v službi svojega naroda kot časnikar, in v tej dobi je napisal okoli 10 tisoč člankov. Rojen je bil l. 1853 v Starem gradu na Hvaru. Naj v miru počiva in slava njegovemu spominu!

Proslava papeževega jubileja v Kranju. Izobraževalno in zabavno društvo »Kranje« v Kranju priredi svojim članom in prijateljem društva slavnostni večer v proslavo 25 letnice vladanja nj. svetosti papeža Leona XIII. v nedeljo 8. t. m. v I nadstropju hotela »Nova Pošta« ob 7. uri zvečer. Vspored: Slavnostni govor, deklamacije, petje in godba. Vstop prost. K obilni udeležbi najujudneje vabi odbor.

Nemška zmaga v Vojniku. Graški listi poročajo, da je pri občinskih volitvah v Vojniku v vseh treh razredih zmagala nemška stranka. Slovenci so bili baje za 40 glasov v manjšini. Ali je tudi tu igrala ulogo nemško-slovenska alianca? Prosimo poročila!

Med spodnještajerskimi Slovenci je zaviadalo veliko ogorčenje, ker se sme slovensko ljudstvo tako nesramno žaliti po nemških listih, kakor je storila zadnjič Marburgerer, ki je imenovala Slovence narod morilcev. Pripravljajo se shodi.

Pročodrimski gonja v Gradcu. Graški pročodrimovci delajo priprave, da v nedeljo popoldne priredijo v Aninih dvoranah shod, ki ga jim je oblastvo prepovedalo minulo nedeljo. Govorila bota Eisenkolb in »vikar« Mahnert. Prvi bo govoril o potrebi pročodrimskega gibanja, drugi pa o »boju rimcev proti nemštvu«. Upamo, da graški katoliški store svojo dolžnost.

Javni shod priredi politično društvo »Edinost« v Bazovici dne 8. marca. Razgovor bo o prihodnjih občinskih volitvah.

Proslava papeževega jubileja v Kozjem se je izvršila minuli torek zelo slovesno. Radi bolehnosti gosp. kanonika je opravil sv. mašo ob asistenci sosednih gg. duhovnov č. g. Marja Tomažič, župnik pištanski. Pa glej čudo — dočim je bil občinski urad Kozjanski častno zastopani, se niti eden izmed c. k. r. sodnih in davkarskih uradnikov cerkvene slovesnosti ni udeležil. To nas tem bolj čudno, ko smo brali brzojavno poročilo iz Maribora, da so v tamniški stolnici vsa mariborska oblastva bila odlično zastopana. In vendar so vsi uradniki katoliški!

Obstrukcija v Šiški. Pri včerajšnji občinski seji v Spodnji Šiški je bilo treba zopet precej dolgo časa čakati, da je seja postala sklepna. Po otvoritvi se je sta hotela občinska svetnika gg. Kuntera in Ojster interpelirati, a župan je dejal, da se to more zgoditi šele po rešenem dnevnem redu. Občinska svetnika Ojster in Kuntera se pa nista udala, ker sta že parkrat hotela interpelirati po dovršenem dnevnem redu, toda vsakokrat so občinski svetovalci večino se oddaljili iz dvorane in interpelacija je splavala po vodi. Gg. Ojster in Kuntera sta za to zahtevala, da ju puste interpelirati prej. Župan je hotel dati nujno željo na glasovanje. Gg. Ojster in Kuntera sta uvidela, da

državnih železnicah, kakor na privatnih dožene olajšave za prevažanje lesa.

V tem oziru je zopet ogrska vlada že vse storila v omogočenje eksporta lesa z Ogrskega, namenjenega v Nemčijo, ter dognala res izredno nizke vožne tarife za tak les.

Posebno pozornost pa bi morali posvetiti prekomorskemu eksportu. Že zdaj, ko se merodajni krogi tako bore malo brigali za ta izvoz, gre preko Trsta, Reke v Italijo, na Francosko, Španijo, sev. Afriko in Levanto že 6 milijonov kvintalov lesa na leto.

Ko bi parobrodno društvo »Avstrijski Lloyd« dovolil ugodne tarife za les, bi se dal sigurno ondodni trg za naš les pridobiti. Saj vidimo, da zaseda lesni trg v daljni Perziji skoro izključno švedski les!

Iz državnega zbora.

Celo včerajšnja sejo državnega zbora je izpolnila brezpredna razprava o nujnem predlogu posl. Daszynskega glede dogodkov v 10. voju. Govorili so razum poslanca Schneiderja sami socialisti demokrate, katerim je končno odgovarjal domobranski minister. Posl. Schneider je v daljšem govoru pojasnjeval, zakaj pravzaprav soc. dem. uprizarjajo tako gonjo proti poveljniku 10. voja, Galgotzyju. Govornik sicer pravi, da tudi v tem voju, kakor v mnogih drugih ni vse v najboljšem redu, a v tem slučaju zastopajo soc. dem. samo židovske interese. Vso gonjo so vprizorili židovski liferanti, katerim ni ljubo, da zahteva Galgotzy strogo izvedbo trgovskih pogojev in ki natančno pazi na to, da liferanti ne morejo podkupovati nižjih funkcionarjev. »Če kdo tako postopa, pravi posl. Schneider, stori le svojo dolžnost in je torej vojak v pravem pomenu besede. Mnogo ljubše bi mi bilo in želeli je, da bi mesto Krieghammerja postal državni vojni minister. Mož tudi pametno postopa, če prepoveduje častništvu obisk znanih židovskih kavarn, ki se prav malo razlikujejo od znanih biš, da jim veleval, naj se izogibajo gotovih družb, ki so izvečine židovske in iz katerih izhajajo različna izdajstva, kot je bilo ono glede prezmislake trdnjave. Za vsako tako lumparijo tiči žid. Jaz sicer ne vem, če je Galgotzy antisemit ali ne, toda če je res rekel, da žid ni človek, mu popolno pritrjujem.« — Predlogu posl. Daszynskega zbornica seve ni priznala nujnosti. Nato je bila razprava zaključena.

Pred pričetkom razprave so razni ministri odgovarjali na nekatere interpelacije. Maj drugimi je železniški minister odgovarjal na interpelacije poslancev dr. Susteršiča glede gradnje železnice Skofjale-Lakelezniki. — Današnja seja poslanske zbornice bo izredno kratka, ker se velik del poslancev odpelje popoldne v Prago k pogrebu barona Riegra.

Szell v škripeih.

Szellovi vladi v Budimpešti se letos silno slabo godi. Celo letošnje leto je v razpravi vojna predloga, a razprava tiči še ravno tam, kjer je bila v prvih dneh. Vse opozicijske stranke so edine v boju proti vojni predlogi, posebno pa proti domobranskemu ministru, in končno proti vsem članom Szellove vlade. Kabinetni načelnik dobro vé, da utegne biti ta boj usodopoln, in radi tega se je že večkrat podal k vladarju po

navodila. Zadnjič je izposloval odgoditev na borov, a to sredstvo je le za nekaj dni odvrnilo pretečo nevarnost in sedaj se nahaja vlada v enakih škrebih, kot poprej. Te dni je pa prišel Szell na drugo idejo. Opozicijske stranke je nameraval pomiriti s tem, da bi žrtvoval domobranskega ministra bar. Fejervaryja, ki je res glavni povod obstrukciji. S tem je menil Szell na najenostavnejši način rešiti sebe in svoje. V tem smislu je takoj odredil potrebne korake in prišel pogajanja z opozicijo. Ta se sicer ni še definitivno udala, ker se je mnogo poslancev zavezalo, da pod nobenim pogojem ne glasujejo za to vojno predlogo, vendar je imel Szell dokaj nade, da se končno načrt srečno izvede, tembolj, ker je za to idejo pridobil tudi že Fejervaryja samega. Ta lepi načrt mu je pa prekrizal vladar, ki v nobenem slučaju ne dovoli, da se umakne domobranski minister, pač pa zahteva, da se razpusti parlament, če ne bo hotel delati, in izvršiti nove volitve. S tem je pa tudi nekako zapečaten usoda Szellovega kabineta, kajti nove volitve, čeprav bodo gledé »čistosti« presegle vse prejšnje, mu ne bodo mogle zajamčiti mirnih dni.

Ali bo šla Avstrija na Balkan?

Pariski list »Eclair« prinaša jako senzacionalne in celo neverjetno glase, da se vstavi o namenih Avstro-ogrsko in Rusije oziroma na Balkan.

»Eclair« zatrjuje, da je izvedel od avstrijskih in ruskih diplomatskih krogov, da se Avstro-ogrsko in Rusija pripravljata na to, da zasedeta Makedonijo in Albanijo. Avstro-ogrsko zasede zapadno Makedonijo in Albanijo, Rusija pa vzhodno Makedonijo. Nadalje zatrjuje »Eclair«, da avstro-ogrski konzularni uradniki na Balkanu na tajnem podpihujejo ustaje.

Iz Dalmacije prihaja naslednja vest: Dve brigadi avstrijske infanterije in nekaj stotinj topništva je zasedlo v Krivošiji trdnjasko skupino (konec Dalmacije) ob hrčevogovinsko-črnogorski meji!

Turška sodba o položaju v Makedoniji.

»Berl. Tagbl.« priobčuje izjavo nekega visjega turškega dostojanstvenika, ki ima ožje zveze s sultanovim dvorom, o sedanjem položaju na Balkanu, ki je zanimiva posebno radi tega, ker se vidi iz nje, kako sultanova vlada vodi za nos vso evropsko diplomacijo. Izjava glóve: »Menite li, da pride do vojske? Sultan Abdul Hamid ne mara vojske. (Verjetno!) Vse naše priprave in rožljanje z orožjem imajo le ta-le dvojni namen: dati narodu (seveda turškemu) zaščeno in ga pomiriti, ker je silno razburjen gled reform in vmešavanja velesil; ob enem pa hoče sultan Evropi pokazati, da si ne da imponirati od velesil, posebno pa ne od balkanskih držav, marveč je voljen zagrabiti za orožje, če bi mu hotele velesile preveč vsiljevati svoje nasvete in celo kratiti njegovo oblast. Sultan, ki je sedaj popolno v ruski oblasti in bo storil vse, kar bo zahteval Sinovjev, dobro ve, da se bota Avstrija in Rusija ganili še le tedaj, ko bi vsled premenjenih razmer prišla Bolgarija v enak položaj, kakor svojedobno Grška po bitki pri Domokosu. Konečno pravi

spominjam, da je bil stari tisti večer neobičajno vesel. Menda naju je slišal. Midva sva mislila na Pruse, in on je mislil, da govorim o Francozih, o njihovi zmagi, katere je že tako dolgo pričakoval: Mac Mahon jezdi z bučečo godbo po okrašeni avenui, ob maršalovi strani mladi Jouve in on, oče, stoji na balkonu v uniformi in pozdravlja raztrgane zastave in očrnele orle.

Ubogi oče Jouve! Bal se je menda, da mu hočeva veliko vznemirjenost prihraniti; radi tega ni znil nobene besedice, toda drugi dan, ravno ob istem času, ko so stopili pruski bataljoni na pariške ceste, so se odprla gori tiho vrata na balkonu in prikazal se je polkovnik Jouve na balkonu v polni uniformi, kakoršno so nosili Milhaudovi konjiki. Naslonil se je na ograjo in se menda čudil, da so ceste tako tihe, okna zaprta; povsod so visele zastave, bele z rdečimi križi, nikdo ne gre vojakom nasproti.

Trenutek je menda mislil, da se je zmotil.

Toda ne! Od slavoloka sem se je zaslišal divji šum, ki je vedno bližje prihajal, potem so se zasvetile čelade in nemški mali bobni so zaropotali...

Tedaj se je zaslišal po tihem trgu krik, strašen krik: »Orožja, orožja — Prusi!« In prvi štirje ulani so razločno videli, kako se je gori na balkonu star mož zazibal z rokami po zraku, zakrilil in na tla padel.

Zdaj je bil polkovnik Jouve zares mrtev.

ta turški državnik, je pa sultanu tudi dobro znano, da vevlasti nikakor ne nameravajo s silo izvesti Lamedorfovega načrta o reformah v Makedoniji. — Kaj ko bi sultan v tem oziru ne bil napadno poučen?

Položaj v Maroku

Še sedaj ni pojasnjen. Iz Madrida oziroma iz Tangera dohajajo tako nasprotujoča si poročila, da ni mogoče zasledovati razvoja sedanjih ustaje. Včeraj je zopet došlo dvoje poročil o nekem vročem boju mej sultanovo armado in vstaši. Prvo poročilo glóve: Zadnji boj mej vstaši in sultanovimi četami (kje?) je trajal več ur. Vlade čete so izpodletka izgubile mnogo mož, pozneje so pa pognale vstaše v beg, ki so se umaknili v gore, pustivši za seboj mnogo ubitih in ranjenih. Sultanove čete so izgubile dva poveljnika. — O padlem moštvu seveda molče. — »Heraldu« pa poročajo iz Feza, da so se morale umakniti sultanove čete in da so izgubile 30 ubitih in 100 ranjenih. Poročevalec iz tega kraja dostavlja, da so vstaši pričeli z resno ofenzivo, dočim so doslej le samo odbijali napade. — Resničnost teh dveh poročil seveda ni moči kontrolirati, a sklepati bi se smelo, da vstaška moč še daleko ni poražena.

Iz brzojavk.

Prememba zborniškega poslovnika. Ministerski predsednik je minule dni izdelal nov osnovni načrt za zborniški poslovnik ter ga tiskanega razdelil mej člane dotičnega odsaka. — V ogrski zbornici sta včeraj govorila samo Košutovca Eötvös in Boda. — Mej Črnogorci in Albanci je prišlo predvčeršnjim do resnega spopada mej Bereno in Belopoljem. Ubiti so trije Črnogorci in en Albanc. — Combes o konkordatu. Ker se Vatikan noče udati Combesovi zahtevi glede imenovanja škofov, bo ministerski predsednik v senatu izjavil, da treba misliti na odpoved konkordata. — Ameriški parlament je včeraj zaključil zasedanje. Predsednik Roosevelt je že podpisal zakon o gradnji šestih novih vojnih ladij po 13 000 ozir. 16 000 ton. — 2600 kongregacijskih šol je zopet zatvorila Combesova vlada v Franciji. Ta odredba je povzročila po mnogih krajih silovit odpor. — Potovanje carjevo v Italijo je sedaj definitivno dočleno na 25. aprila. — Poraz Amerikancev na Filipinah. V ponedeljek so vstaši zajeli mesto Ous v pokrajini Albay. Ameriška posadka je bila poražena; dva moža sta ubita, 15 ujetih.

Leonova slavnost.

Iz Škofje Loke.

Ves svet je obhajal v minulem letu petindvajsetletnico slavnega Leona. Zaostalo tudi ni naše mesto. Rokodelskih pomočnikov društvo jo je proslavilo takoj ob začetku, lani v aprilu, s primernim govorom in igro. Sedaj ob koncu je počastila ta lepi dogodek tudi Marijina družba dekliška. Napravila je v ta namen veselo v novem rokodelskem domu v nedeljo, dne 1. marca, ob 5. uri popoldne.

Pomen slavnosti je razkril slavnostni nagovor. Govorila ga je gđ. Josipina Košir. Naslikala nam je zasebno življenje, vsakdanja opravila velikega Leona XIII. Krepko, razločno je izgovarjala besede.

Nato so bile na vrati tri pevske točke. Dirigiral je č. g. katehet Čadež. Gladko je šlo petje — ne pa kot bi se bile še-le udiile. Precizno so izgovarjale, da smo umeli vsako besedo, vsak zlog.

Igrati sta bili dve: »V zadregi« in »Pri gospodi«. Sami po sebi nista kdovekaj. Druga ima malo več vsebine, a veliko nobena ne. Ti dve igri sta pa bili na posamnih krajih precej mikavni, za kar je poskrbel č. g. Čadež, ki jih je priredil, dekleta Marijine družbe pa so si zagotovile uspeh z natančno priučitvijo, jasno izgovarjo, živahnim kretanjem.

Redko vidimo predstavo, kjer bi vse osebe tako povoljno izvršile svoje naloge, kot so jih tu. Vsem gre hvala, a dajmo jo nekaterim še posebej.

V prvi igri smo občudovali malo Zinko Gorjanec, ki je s svojo otroško živahnostjo priklicala mnogo veselega smeja. V drugi igri pa moramo odlično postaviti od spred Cilko Woschnig in Mimi Marguč.

Prezreti se tudi ne sme kar tako kuharice Serafine in gospé Svetlin — ki sta bili čisto na mestu; podobno vse druge. — Upamo, da se bomo še kdaj videli — če ne v tej igri, pa v kaki drugi.

Če smemo igravcem in igravkam, ki nastopajo na naših odrih, dati kak nasvet, bi bil ta, naj nikar ne ekstemporirajo, marveč se kar mogoče nauče svoje stvari. Tako bodo največ dosegli. To nam potrjuje ta igra.

naglo pismo iz Nemčije, ki ga je z veseljem obrazom brala, dasi ji je bil jok bližji. Po božno je poslušal polkovnik, kimal in pojasnjeval nerazumljiva mesta. V pismih, ki jih je sinu narekoval, se je skazal plemenitega: Izmej vedno pred očmi, da si Francoz — usmili se ubogih!

V tem je oblega napredovala, toda, ah, ne berolinska! Prišla je huda zima, glad. Starčeva dobra volja se ni nikoli skalila. Bel kruh in mesa sem mu mogel do konca preskrbeti, seveda samo zanj. Oživljen od jedi je postal polkovnik zgovoren: pripovedoval je, kako je šel z Napoleonom na mrzli sever, in o odhodu iz Rusije, kjer je jedel samo zmrzel suhor in konjsko meso.

»Moreš si predstavljati, mala?« Jedli smo konjsko meso?

Še predobro si je mogla to predstavljati: že dva meseca ni jedla ničesar drugega.

Z napredujočim zdravjem je postajala najina naloga vedno težja. Ohromelost udov in slabost glasu ga je vedno bolj popuščala. Že parkrat je postal pozoren, ko je slišal grmenje topov pred vrati Maillot. Rekla sva mu, da streljajo iz veselja, ker si je priboril Bazaine novo zmago.

Nekega dne sem stopil v vežo. Deklica je prišla razburjena naproti. »Jutri je vhod v mesto«, je rekla.

Je-li bila soba dedova odprta? Zdaj se

podležetu, za to sta vstala in — odšla in se je postala nesklepčna. Obd svetovalci so zopet čakali in ko so priklicali še nekoga drugega občinskega svetovalca k sebi, so zopet prišli zborovati.

— **S tira je skočil** v sredo 4. marca večerni poštni vlak okoli pol 6 ure med Prevalji in Pliberkom v predoru ter imel radi tega 20 minut zamude. Vzrok: tajajoča se zemlja je razmajala tir. Nesreče nobene, samo nekoliko strahu so prestali potniki, ki so stali skoraj pol ure v temnem predoru. Na pomoč so prihiteli tri oddelki želez. delavcev in sicer iz Pliberka, Prevalj in Hemberka ter spravili črnega konja zopet na noge.

— **Pojasnilo k notici „Stepla sta se“**: Slavnem uredništvu „Slovenca“, Ljubljana. Odnosno na notico, priobčeno u „Slovenca“ od prošle sriede (4. tekčega), II. strana, III. stupac, pod naslovom „Stepla sta se“, molim kolegijalno to slav. uredništvo, da izvoli obelodaniti slednji izprava: Nje istina, da je gospod Kučinič razbil na meni jedno palico; istina je nasuprot, da je gospod Kučinič razbil na jedno mizi onu palico, koju je bilo razbiti na meni, pošto mu se nje posređilo dotaknuti me se, jer s.m. ja udarce rukom odbio (parirao). Da je resnica, kaj jaz trdim, pozivljem se na prisotne priče: gospodu dr. Antona Tresića i Antona Crespi. Uz odlično štovanje Ant. Jakić.

— **Solske razmere na Uncu** Piše se nam: Solske oblasti strogo pazijo na vsako zamudo. Zgodi se tudi, da celo opravljene zamude n. pr. vsled boleznj starišev na obvarujejo občutnih kaznij. Tudi moremo nasteti slučajje, da pritožbe proti odlokom okr. šol. sveta ne pridejo do c. kr. dež. šol. sveta, ampak se zavrnejo. Dobro poznamo razmere c. kr. okr. šol. sveta, zato se temu tudi ne čudimo. Ako pa je c. kr. okr. šol. svet v svoji veđini tako strog proti starišem, potem naj bi bil sploh tudi v drugem oziru. Dne 22. svečana se je na Uncu v gostilni pri „Solcu“ vršila predpustna zabava, pri kateri je bil baje tudi g. nadučitelj. To je njegova pravica, ki mu je nočemo in ne smemo jemati. Ali drugo jutro je začel podučevati le nekaj malo minut pred 10. uro, akoravno se šolski pouk pričenja ob pol 9. uri. To se je ponovilo tudi popoldne. Šolski pouk se pričenja ob 1. uri. Otroci so se tudi točno zbrali v šoli ter čakali do 2 ure sami in baje brez nadzorstva. Točno ob 2 uri stopi g. nadučitelj v šolo. Ker pa je hotel zamudo popraviti, obdržati je otroke v šoli do 4 ure, namesto do 3. Starišem pa to ne more biti enako, ker večina starišev potrebuje otroke doma za delo. Ker pa je g. nadučitelj Repič tudi član c. kr. okr. šol. sveta, ga vprašamo: 1. Ali je njemu to znano? 2. Ako mu je to znano, ali hoče vprašati c. kr. okr. šol. svet, kaj ta sodi o zamudah šolskih otrok z ozirom na zamude g. šol. voditelja?

— **Celjska nemška „šparkasa“ in „štajero“**. Vsakdo, ki ima pri tej hranilnici kaj opraviti, dobi za nameček eno številko umazanega „štajerca“ Upravičeno pravi „Domovina“: Kmetje, ali se boste res dali smešiti, da sprejemate tako darilo! Če vas bode spet kak uradnik nemške hranilnice nadlegoval s „štajercem“, vrzite mu ga takoj pod mizo in dokažite s tem, da niste tako neumni, da bi čitali list, v katerega pišejo največji butci cele srednje Evrope.

— **Smrten greh** je po načelih celjske „Vahtarice“, če se da voliti pridigar celjske podružnične cerkve (takozvane nemške cerkve, čeprav jo obiskujejo z večine Sloveni) v odbor slovenske čitalnice. „Vahtarca“ izliva svoj žolč na č. g. dr. Hohnječa, češ, to je skrajno izzivanje Nemcev. Gospodje pri „Vahtarci“ pa pozabijo, da v vsaki številki trdi, da noben pošten Nemec ni več katoličan. Tedaj očitajo onim Nemcem, ki pridejo v cerkev, da niso pošteni Nemci, ali pa se vtikajo v stvari, ki jih nič ne brigajo. Sicer pa jih to malenkostno zabavljanje prav označuje. „Kleinlichkeiten auszustellen ist eben das Zeichen eines niedrigen Geistes.“

— **Samomor v Trstu**. O samomoru, o katerem smo včeraj sporočili, da se je vrgel na ulico, se je sedaj izvedelo ime. — Samomorilec je neoženjeni Anton Zupančič.

— **Lajos Domokos**, bivši vodja primorskih socialnih demokratov in urednik bivšega lista „Il Proletario“, je umrl v Rivi v Trentu.

— **Nov most v Mariboru**. Načrti za novi most preko Drave v Mariboru so razpoloženi v mariborskem mestnem uradu.

Ljubljanske novice.

Vincencijeva družba. Dne 8. sušca t. l. bode v „Marijanišču“ ob pol sedmih jutraj sveta maša za družbane sv. Vincencija Pavljana s skupnim obhajilom, popoldne ob šestih pa tudi v „Marijanišču“ občni zbor.

Zborovanja. Bljniško in podporno društvo pomočnin in zasebnih uradnikov na Kranjskem priredi jutri ob 1/8 uri zvečer v

gostilni Auerjevih dedičev v Wolfvih ulicah svoj redni občni zbor. — Isti večer zboruje v Hafnerjevi pivovarni na Sv. Petra cesti društvo tiskarjev na Kranjskem — Vincencijeva družba ima svoj občni zbor dré 8 t. m. ob 6. uri popoldne v „Marijanišču“.

V Ameriko. Danes po noči se je odpeljalo z južnega kolodvora 45 Hrvatov in 28 Kranjcev v Ameriko. Na Bavarsko se je odpeljalo iskat dela 230 Čičev.

Na javni dražbi prodano hišo z vrtom bivšega kavararja Ivana Lekana v Slomškovih ulicah šte. 19 je kupil posestnik in mesar J. Seidl iz Spodnje Siške.

Regulacija Vegovih ulic se bode to pomlad deloma izvršila. Pretekli teden so pričeli podirati ograjni zid ob Vegovih ulicah in Knežjih ulicah in sekati sadno drevje. Podrli so tudi staro mestno ledenico in ondotoi svet urejajo. Nekaj ga odpade na regulacijo Vegovih ulic, ostali del pa porabijo za napravo malega parka.

„Jaz sem ljubljanska srajca“, je dejal pek Franc Wurner danes opoldne užitniškemu pazniku na Marije Terezije cesti, ko mu je ta konfisciral svinjsko glavo, od katere ni hotel plačati užitnine v zahtevanem

znesku. Wurner je upil na cesti in psoval paznika na ves glas tako, da se je nabralo na cesti mnogo ljudi. Konec je bil da je policaj vzel „ljublansko srajco“ seboj in jo shranil na rotovžu.

Zborovanje pekovskih pomočnikov. V gostilni „pri kroni“ vršila se je včeraj shod pekovskih pomočnikov, katerega je priredila krajna skupina L ubijana pekovskih delavcev v Avstriji. Na dnevnem redu je bil razgovor o nadomestnem počitku. Pekovski pomočnik Skerbec je poročal o boju pekovskih pomočnikov za vpelavo nad mestnega počitka in pojasneval položaj pekovskih pomočnikov in razmere v pekovski stroki. Tavčar je predlagal resolucijo, s katero se deželna vlada pozivlja, da ukaže obrtni oblasti, da se bode zakon z dne 16. januarja 1895 o nedeljskem in nadomestnem počitku strogo izvrševal. Pekovski pomočnik Urbar je popisal položaj, katerega zavzemata delegata pekovskih pomočnikov v zboru pekovskih mojstrov, v pekovski zadruzi in pa zatrjeval, da pekovski pomočniki zaradi tega ničesar ne osežejo, ker so med seboj nejeđini. Glede na resolucijo pa je predlagal, da se v isto sprejme določila, ki zahteva odpravo dvakratnega na-

splošna in direktna volivna pravica. Med svojima govoroma je poklical „hudiča“ 4krat na pomoč in „prokleto“ je bil popolnoma njegov navadni izraz. Skupno je govoril nad dve uri. Kristanu se je poznalo, da je prišel le inšpicirat delovanje ljubljanskih socialnih demokratov, zato tudi ognjevitno ni mogel govoriti.

Kolodvorsko restavracijo prevzame posestnik in gostilničar g. Franc Pečnik iz S. štanja.

Vročekrvna Ljubljancana. Mesar I. S. in posestnik I. H. sta se v neki gostilni na Poljanski cesti sprla in je slednji udaril prvega tako po nosu, da se mu je vlila kri in ga je poškodoval.

Napad na dekle. V Trnovem sta včeraj zvečer dva delavca napadla niko dekle, katero pa je njima ušlo. Delavca je policaj prejel in ju odgnal v zapor.

Književnost in umetnost.

* **Za veliki ruski koncert gospe I. M. pl. Gorlenko-Doline** v soboto, dne 7. marca v „Narodnem Domu“, se dobivajo sedeži in vstopnice v trgovini gosp. J. Lozarja na Mestnem trgu in ne v Šarkovi trafik, kamor se nekateri obračajo, ker zamenjajo ruski koncert Nadine Savjanske, ki bo danes v gledališču, s koncertom ruske dvorne operne pevke, ki bo v soboto v „Narodnem Domu“. Sedežev za ta veleznimiv koncert, pri katerem sodeluje tudi gdč. Nedbalova iz Prage in slavni moški zbor Glasbene Matice, je še mnogo na razpolago. Vendar se priporoča ljubljanskemu kakor občinstvu z dežele, da si vstopnice kmalu osigura, z dežele najpripravneje z dopisnico.

Gospa pl. Gorlenko-Dolina poseti Ljubljano, ker jo je v lanskem letu, ko je tudi na Dunaju koncertirala, slavna Glasbena Matica na sodelovanje povabila. Vendar se lani vabilu ni mogla odzvati, obljubila pa je, da poseti rada tudi Ljubljano, kadar jo bo pot mimo peljala. Ravno sedaj potuje na povabilo kraljevega laškega dvora v Rim, kjer bo sodelovala v kraljevski akademiji sv. Cecilije, in v Parizu na povabilo Colounea. Na potovanju jo spremlja njen soprog, višji ruski častnik, polkovnik carjeve telesne straže. Koncertna pianistinja gdč. Nedbalova iz Prage je, odkar je odšla od slovenskega gledališča, že dve leti angažovana pri gospej pl. Gorlenko-Dolini v Petrogradu, da jo kot izvršna pianistinja, absolvirana konservatoristinja pri vseh njenih koncertih in koncertnih potovanjih spremlja. S delujoči moški zbor Glasbene Matice bo izvajal prvič v Ljubljani Brucknerjev zbor „Sen in resnica“. Največje zanimanje pa bodo vzbudile ruske skladbe, katere izvaja znamenita operna in carska komorna pevka, enajst arij in pesmij nam skoro popolnoma neznanih skladateljev Glinke, Čajkovskega, Rimskij Korzakova, Czar Kuja, Kalinnikova, Dargomyžekijega in Grečninova. Spodobilo bi se, da bi slovensko koncertno občinstvo v kar najmnogobrojnejšem številu napolnilo koncertno dvorano, kajti komorne pevke tolike slave in svetovnega priznanja (ne avstrijske in ne ruske) ne koncertujejo v Ljubljani — vsak dan.

* **„Divjega lovca“** bodo predstavljali v Celju 15. t. m. in ne 8. t. m.

* **Nova hrvatska drama** G. Mihovil Nikolić je dovršil novo hrvatsko dramo „Umiranje“.

* **Ponavljana predstava v Vipavi**. Na občno željo občinstva se bode 8. t. m. zopet predstavljala igra „Sv. Neža“, z nekoliko predrugačenim vzporedom. Kdor hoče kaj lepega zvišihnega videti, naj ne zamudi prilike. Začetek ob 7. uri zvečer. Pred predstavo se bode pel tudi venček nar. pesmi od Fr. Fariantiča.

* **List „Bühne und Theater“ o Navalu Pogačniku**. V zadnjih številkah na Dunaju izhajajočega lista „Bühne und Theater“ je daljša ocena o našem rojaku pevcu Navalu Pogačniku. Mej ostalim se nahajajo tudi sledeči stavki, ki bodo menda zanimali prijatelje „slovenske“ opere. Ko je leta 1897 angaževal ravnatelj Gustav Wahler Franca Navala, je ves muzikalno nabraženi Dunaj čestital mlademu ravnatelju, da si je pridobil tako izborno moč. Toda sedaj ga ni več mej nami. Gospod Naval, dunajski „Damentenor“, naš ljubljeneec, je odšel in poje po vsej Evropi laško, francosko in rusko. Le slovensko peti — Naval je namreč rodom Slovenec, njegovo prvo ime je Pogačnik — slavni umetnik ni imel še prilike, kar ni slovenske opere. V Ljubljani je pač opera, toda ni slovenska, pač pa češko-poljska. In to žali Navala, da noče peti na Slovenskem! — To je zopeten opomin, dasi od Nemcev, da bi bilo obračati več pozornosti na domačo moč, da bomo imeli slednjič vendar enkrat le, če že ne slovensko opero, pa vsaj domačo dramo.

Marija Ivanovna
pl. Gorlenko Dolina

solistka Njeg. Vel. ruskega carja, katera koncert se vrši jutri, dne 7. marca ob pol 8 uri zvečer v „Narodnem Domu“ v Ljubljani.

domestnega počitka po 6 ur in uvedbo jednega prostega dne v tednu. O položaju pekovskih pomočnikov in o potrahi združenja so še govorili društveni predsednik Valentin Avbeli, Kralič in Skerbec. Mej slednjima se je vnela ostra kontroverza, ker je Kralič zastopal krščansko-socialno stališče, prva dva pa social o demokratično. Sednjič je še govoril o položaju pekovskih vajencev pekov. pomočnik Uder. Predlagana resolucija je bila z Urbarjevem pristavkom soglasno sprejeta.

Soc. dem. shod se je vršil včeraj zvečer v tukajšnji kazini. Ker je imel na shodu po dolgem premoru govoriti Ebin Kristan, ki je, kakor bode itak našim bravcem že znano, sedaj v soc. dem. „generalštabu“ na Dunaju, so soc. demokrati za udeležbo razvili najživahnejšo agitacijo. Shoda se je udeležilo približno 280 ljudi, mej njimi nekaj kršč. socialcev in liberalcev. Shodu je predsedoval sedanjí predsednik „Bolečnosti“, pri soc. demokraciji zopet v milosti nabajajoči se Kordelič. V spomin na Železnikarja in Drofienika so rudečkarji vstali raz sedežev. Na dnevnem redu bili ste dve točki: železničarski kongres na Dunaju in politiški pregled v Avstriji. O obeh točkah poročal je

Kristan. Kristanu se znatno pozna dunajska šola. V prvi točki dnevnega reda je razvil zgodovino soc. dem. železničarske organizacije in konečno pozival sodruge, naj osobito skušajo v soc. dem. organizacijo pridobiti indiferentne delavce, brez katerih je nemogoč vsak napredek. O vzorni upravi ljubljanske socialno-demokratične železničarske skupine ni zgubil niti besedice. S siadniki svojimi izvajanjí je hotel paralizirati ta soc. demokraciji gotovo jako neprijeten, toda kljub temu značilen dogodek. O politiškem položaju je obsajal obstrukcijo in pa narodnostni prepir, ki le-to provzroča. Ni narodnosti po krvi in plemenu, marveč le jeziki so. Narodnostne prepire netijo politiki, ki iz teh žive (Menda bi bilo to bolj upravičeno trditi od soc. dem. gibanja in njenih agitatorjev.) Norčeval se je iz narodne inteligence, ki goji take narodne plesse, kakoršne narod nikjer ne pleše. J zik je le prometno sredstvo, ki se je razvil iz prvotno živalskih glasov. Kritikoval je brambovski zakon in načrt tiskovnega zakona in sklenil, da le po tem se bodo v Avstriji zboljšale razmere, ako se upelje

*** Slovanska šitalnica v Mariboru.** V soboto, dne 7. marca 1903 v veliki dvorani »Narodnega doma« v Mariboru koncert Nadine D. Slavjanske s svetoslavno rusko pevsko družbo, oblečeno v starorusko boljarsko opravo iz 16. in 17. stoletja, in z velikim godbenim zborom, igrajočim na balalajke in druga narodna godala. Program: I. del (Pevski zbor.) 1. Mnoga leta, pravoslavni ruski car! Koradnica. 2. Hranim žito. B. židna pesen. 3. Vij se, zelce! Vojaška pesen. zbor, ugalsbil Orlov. 4. Legenda. Ugalsbil Čajkovski. 5. Češka polka. Po češkem narečju. II. del. Svira orkester na balalajke. a) Sije luna. Narodna. b) Sanje. Valček, ugalsbil Andrejev. c) Prijateljce. Narodna. d) Telesne straže koračnica. III. del. (Pevski zbor.) 6. Po materi Volgi. Stara narodna pesen. 7. Ivica zelena moja. Stara pesna pesen. 8. Če jaz na travniku in 9. Gala — giral z gališki pesni, zapisala v Premišu l. 1898 in ubrala Nad. Slavjanska. 10. Ej uhnem! Pesen burlakov ob Volgi. Blagajna se odpre ob pol 7. uri zvečer. Začetek točno ob 8 uri. Vstopnica: Sedeži v parterju od 1.—4. vrste po 3 K, od 5.—8. vrste po 2 K, ostale vrste po 1 K 30 h; stojišče po 1 K. za dijake po 60 h, sedeži na galeriji po 90 h, stojišče po 50 h. Vstopnice se dobivajo tudi v petek in soboto pred predstavo od 2—3. ure v šitalnici (I. nadstropje »Narodnega doma«).

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani

Pogreb Riegrov bo jutri v soboto ob 2. uri popoldne. Narodno gledališče ostane tega dne zaprto. Na grobu bosta govorila: člen gospodske zbornice dr. Matuš v imenu Staročehov, poslanec dr. Kramar v imenu Mladočehov. Vlado bo zastopal minister dr. Rezek. Da bo ustrezno želji pokojnika, prosijo češki listi, naj se mesto vencev naklonijo primerni darovi onim narodnim društvom, katere je vodil pokojni dr. Rieger. — Za novi stolp s v. Marka v Benetkah se slovesno vložil temeljni kamen 25. aprila na dan sv. Marka. Laska vlada bo dala k stroškom pol milijona lir. — Umrli je na Dunaju hrvaški slikar Albert Mose. — Devetletni samomorilec. Na Dunaju je skočil iz stanovanja svojih starišev na cesto 9 letni sin sluga Karola Raidle. Obležal je na mestu nezvesten. Bat se je, da bi ga oče ne natepel. — Zveza poljskih sokolskih društev v Lvovu praznuje 28. in 29. junija 10 letnico svojega obstanka. O tej priliki se vrši v Lvovu tudi sestanek vseh poljskih sokolskih društev. — Boj proti tujcem je v Tangeru. Več oseb je ranjenih. — Tri nove lekarne je dovoljeno ustanoviti v Zagrebu.

Hranilnice na Franooskem Francoska je v resnici dežela varčnosti, in ta njena lastnost je od dne do dne intenzivnejša. Zanimivo je primerjati statistične podatke narodnih hranilnic iz l. 1882 ko je ta jela delovati, s stat. podatki l. 1900. Od leta 1882. do včetega l. 1900. je bilo stavilo vlog štiri in pol milj., od tedaj je poskočilo skoraj do 11 milj., vložena svota pa od ene milijarde in 802 milj. na štiri milijarde. Poprečno pride od prihranjenega deljarja na prebivalca 63 frankov.

Društva.

(Društvo tiskarjev na Kranjskem). Kako blagodejno lahko tudi majhno društvo vpliva in deluje na korist svojih članov, če veje v njem pravi duh, nam kaj živo dokazuje letno poročilo tega društva, ki se je te dni razdelilo med člane. Iz letnega poročila je posneti, da je društvene posle opravil odbor 11. članov in zato imel 17 sej. Društvo je imelo člane razen v Ljubljani še v Novem mestu, Kranju in Kamniku. Pomočnikov Šebrove tiskarne v Postojni. žal, nikakor ni bilo pridobiti za društvo. Koncem prošlega leta je štelo društvo 6 častnih, 127 rednih članov in 3 onemogle. V poročilu se posebno naglašajo vpeljava tehničnih predavanj (teh je bilo 10), ustanovitve nove tiskarne Drag. Hribarjeve, urejene tarife razmere po vsej deželi in ministerski odlok z dne 19. nov. 1902 l. — Računski zaključek pa izkazuje, da je imelo društvo sledeče dohodke: Članski prispevki so znašali 8015 K 80 h, vpisnina 6 K, naloženi denar je prinašal društvu 143108 K, drugih dohodkov je bilo: poravnalni zneski zveze so znašali 297479 K, Kranjska hranilnica je darovala društvu 100 K, gosp. A. Slatnar, tiskarnar v Kamniku, je daroval 30 K, in razni dohodki v znesku 70212 K. Vseh dohodkov je bilo 1325979 K. — V prošlem poslovnem letu je društvo podpiralo 368 oseb s 690916 K. in sicer 63 bolnikov 931 dni z 221116 K. 9 brezposelnih članov 148 dni z 296 K. 282 potujočih članov drugih društev 1440 dni s 1728 K, 3 onemogle 111 mesecev s 642 K in 1 vdovo 9 mesecev s 108 K. Izplačana pogrebna znaša 400 K, za izobraževalne namene se je izdalo 894 K 78 h, zavezi se je poslalo 2385 K 10 h in drugih stroškov je bilo 1425 K. Če primer-

jamo vsoto izdatkov z vsoto prejemkov, vidimo, da znaša pre-selek 1245 K 75 h. Koncem leta 1902 je imelo društvo 35558 K 99 h premoženja. Društvo ima tudi knjižnico, ki šteje 863 knjig. Iz knjižnice se je 760 oseb vzelo sedmo v prošlem letu 1102 knjigi. — Društvo ima v soboto zvečer, dne 7. t. m. v Hafnerjevi pivovarni svoj redni občni zbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. marca. Na »Narodovo« notico »Biankini contra Šusteršič« protestira poslanec Biankini proti zlorabi svojega imena in na namigavanja, da bi bil v nasprotju z dr. Šusteršičem. Ako je zaderski »Narodni List« prinesel v »Narodu« omenjeni članek, se je to zgodilo brez vednosti poslanca Biankinija, ki dotični članek obsoja.

Dunaj, 6. marca. Na interpelacijo poslancev dr. Šusteršiča in Pogachnika in tovarišev v zadevi železnične zveze z Železniki, je odgovoril železniški minister, da so organi držav. železnice dobili nalog iti konsorciju na zahtevo na roko z svetom in dejanji.

Dunaj, 6. marca. K pogrebu dr. Riegra je danes odpotoval v Prago tudi dr. posl. dr. Šusteršič.

Dunaj, 6. marca. Današnja seja državnega zbora je trajala samo eno uro in se je zaključila ob pol 2. uri, da so mogli poslanci odpotovati k pogrebu dr. Riegra v Prago.

Dunaj, 6. marca. (C. B.) Naučni, finančni in poljedelski minister so odgovarjali v današnji seji na razne interpelacije. Zbornica je nato v vseh branjih sprejela več zakonskih osnov glede davčnih olajšav za asanačne prezidave v raznih mestih. — Prihodnja seja je v torek.

Zagreb, 6. marca. Pogreb časnikarja Dinka Politeo se je danes ob pol 4. uri popoldne vršil ob veliki udeležbi.

Gradec, 6. marca. V kavarni Union so se stekli hrvaški in nemški dijaki. Nemški dijaki so podlegli. Škode je 500 kron.

Praga, 5. marca. Ministerski predsednik dr. Körber se udeleži Riegrovega pogreba.

Praga, 6. marca. (C. B.) V Glaslicah se je pojavilo nocoj več močnih potresnih sunkov. Prebivalstvo je prestrašeno bežalo iz hiš ter je deloma ostalo celo noč na prostem. Zjutraj so se ljudje pomirili. V Karlovih varih in v Ašu so istotako čutili nocoj in danes zjutraj nekaj srednje močnih sunkov.

Budimpešta, 6. marca. K predsedniku državnega zbora grofu Apponiju je tudi danes prišla številna deputacija z dežele protestirat proti brambnemu zakonu.

Krakovo, 6. marca. Delavca žena Bronislava Lembat je svojega 7letnega nezakonskega otroka žvega zakopala. Morilko so zaprli.

Rim, 6. marca. Neugodne vesti o papeževem zdravju so neutemeljene. Sv. oče, ki po nasvetu svojega zdravnika dr. Lapponija ostane štiri ali pet dni na miru, a ne v postelji, bode v ponedeljek ali torek sprejel angleške in belgijske romarje. Dr. Lapponi obišče sv. očeta vsak dan.

Nantes, 6. marca. Včeraj popoldne se je tri morske milje od brega potopil parnik, ki je vozil proti severu. Ime parnika ni znano. Vsi, ki so bili na parniku, so utonili.

Pariz, 6. marca. Marijo Daurignac, eno glavnih obtoženk v procesu Humbertovih, bodo te dni izpustili iz zapora, ker so zdravniki izjavili, da je — nerazsodna.

Belgrad, 6. marca. Češki poslanec Klofač je došel sem, odkoder namerava odpotovati v Staro Srbijo in Makedonijo. Skoro gotovo mu turška oblastva tega ne bodo dovolila.

Carigrad, 6. marca. Sultan je poklical v službo vse častnike 3. voja, ki so že v pokoju, ali so pa imeli odpust.

Umrli so:

26. febr. Katarina Pangerc, kajdarjeva žena, 54 let, Illova 12. Bronchitis.
27. febr. Franja Remic, jetničarjeva hči, 11 mes., Sodnijske ulice 5. Bronchitis capilla is. — Marija Gorše, delavka, 28 let, Wolfve ulice 4, jetika. — Ema Wolf arhitektova hči, 1 leto, Belweisova cesta 11. Bronchitis capill. Oedema pulm.
28. febr. Marija Pavlič, učenka, 11½ leta, Male čolnarske ulice 7. Nephritis post scarlatinam.
2. marca, Ivan Vider, vrtnar 80 let, Šelenburgove ulice 6, sladkorna krvavica in pljučnica.
V bolnišnici:
25. febr. Ignacij Prek, posestnikov sin, 1½ let, davica in pljučnica.
26. febr. Josip Vrabec, krojač, 45 let, jetika.
27. febr. Ivan Selč, dninar 31 let, jetika. — Alojzja Albreht, delavčeva vdova, 84 let, ostarelost.
1. marca. Egidij Pegan, delavec, 45 let, pljučnica.
2. marca. Jera Bregant, šivilja, 64 let, Myodegeneratio cordis, Paralysis cordis — Magdalena Orehek, dnarica, 75 let, ostarelost. — Ivan Urnkar, delavec sin, 3 leta, Meningitis bacilaris.

Prošnja.

Ljubljanski fiškar **Ivan Čibašek** je na večtedenskem potovanju z nekim gospodom agentom, ki prodaja »Frankovo cikorkijo«. Ker je njegov oče Matej Čibašek, župan na Črnučah pri Ljubljani, nagloma smrtonesvarno obolel, prosimo vse bralce »Slovenca«, ki morda vedo, kje sedaj biva omenjeni fiškar Ivan, da mu takoj sporoče o boleznih očitavi.

Natopljše se mu za to ljubav že naprej zahvaljuje

289 3—1 družina Čibašek.

Na Črnučah, 5. marca 1903.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
5	9. uvel.	74°1	3.3	brezvetr.	jasno	0.0
6	7. jut.	73°1	—2.1	brezvetr.		
	2. popol.	73°7	12.4	sl. jizah.		

Srednja včerašnja temperatura 3.7° normale, 1.9°.

Dunajska borza

dné 6. marca.

Skupni državni dolg v notah	100.50
Skupni državni dolg v srebru	100.50
Avstrijska zlata renta 4%	121.45
Avstrijska krona rent 4%	101.—
Ogerska zlata rent 4%	121.10
Ogerska krona rent 4%	99.55
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	15.85
Kreditne delnice, 160 gld.	634.25
London vista	240.20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.12½
20 mark	23.43
20 frankov (napoleonodor)	19.10
Italijanski bankovci	95.45
C. kr. cekini	11.31

Zbiranje denarja

dné 6. marca 1903.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.64 do 7.65
Rž za spomlad	6.97 " 6.98
Koruza za maj-junij 1903	6.28 " 6.29
Oves za pomlad	6.28 " 6.29

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.61 do 7.62
Pšenica za maj	7.53 " 7.54
Pšenica za oktober	7.54 " 7.55
Rž za april	6.72 " 6.73
Oves za april	6.01 " 6.02
Koruza za maj (1903)	6.04 " 6.10
Koruza za julij	6.15 " 6.16

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaska	K 8.29 do 8.70
južne železnice	7.50 " 8.—
Rž	6.85 " 7.15
Ječmen	6.40 " 7.40
ob Tisi	6.40 " 7.65
Koruza ogrska	6.50 " 6.80
Cinkvaat	7.10 " 7.40
Oves srednji	6.45 " 6.65
Fižol	7.— " 14.—

Zahvala.

298 1—1

Hvaležna za tako mnogobrojne izraze sočutja in tolažbe o priliki smrti najinega tako ljubljene brata oziroma

č. g. dekana

Mateja Sitar

izrekava podpisana v svojem, kakor v imenu cele rodovine prisrčno zahvalo vsem, še posebej mil. prelatu preč. g. gen. vik. Iv. Flisu za pokop in tako tolažljiv govor, vsem č. g. duhovnikom za spremstvo, slavnima občinskima odboroma iz Šmarja in Grosuplja, požarnima brambama Šmarski in Škofeljski za uzorno vzdrževanje reda, dekliški Marijini družbi za pobožno molitev, pevskemu zboru kakor tudi vsem mnogobrojnim udeležencem. Priporočava blagega ranjkega še nadalje vsem znancem, zlasti duhovnikom v pobožen spomin.

Šmarje, dné 5. marca 1903.

Valentin Sitar, Marija,
kaplan, brat. sestra

Zahvala.

297 1—1

Za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu rajnega prečast. gospoda župnika in dekana v Šmarji

Mateja Sitar

izrekava prisrčno zahvalo preč. g. generalnemu vik. ju — prelatu J. Flisu za častno spremstvo in govor v slovo; vsem velečast. gospodom duhovnim sobratom, ki so prihiteli od daleč in blizo, da mu izkažejo svojo ljubezen in spoštovanje; slavnemu šolskemu vodstvu, občinskim zastopom iz Šmarja in Grosuplja, požarnima brambama iz Šmarje in Škofelje za poštrevnost in vdeležbo in sploh vsem prijateljem in znancem rajnega gospoda dekana za spremstvo k zadnjemu počitku.

Lenart Zupan, Valentin Sitar,
kapelana.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in ob smrti našega ljubljene, sedaj v Bogu počivajočega sina, oziroma brata, gospoda

Ivana Pavška

oficijala v deželni bolnici

kakor tudi za darovane vence in obilno udeležbo na njegovem zadnjem potu izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvalo. Posrebej se še zahvaljujemo za darovane krasne vence in za izkazano zadnjo čast sl. ljubljanskemu Sokolu, preblagorodnemu g. dež. glavarju O. pl. Deteli, gg. načelnikom, uradnikom in uslužbencem deželnih uradov, sledajoč gospodom uradnikom finančne direkcije in drugih ljubljanskih uradov

Žalujoča rodbina Pavšek.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

V soboto, dné 7. marca 1903 zvečer točno ob pol 8. uri

v zgornji veliki dvorani Narodnega Doma veliki ruski koncert,

katerega izvršuje gospa

Marija Ivanovna pl.

Gorlenko ~ Dolina,

solistka Nj. Veličanstva carja ruskega primadona carske opere v Petrogradu

s sodelovanjem gospodične

Marije Nedbalove

iz Prage in moškega zbora »Glasbene Matice« pod vodstvom koncertnega vodje gospoda M. Hubada.

VSPORED:

- M. Glinka: Scena »Vanje« v samostanu iz opere »Življenje za carja«. **M. I. pl. Gorlenko-Dolina.**
- O. Nedbal: Valse-menue, na klavirju svira gdčna **Marija Nedbalova.**
- a) P. Čajkovski: Romanca Pavline iz opere »Pikova dama«, b) B. Smetana: Uspavanka iz op. »Poljub«, c) N. Rimskij-Korjakov: Pesem Lelova iz opere »Snéguročka«. **M. I. pl. Gorlenko-Dolina.**
- Dr. A. Bruckner: »Sen in resnica«, poje moški zbor »Glasbene Matice«.
- Cezar Kjuj: a) Molitev, b) V tujini in prinas, c) Zasevač. Pesni Nekrasovega. **M. I. pl. Gorlenko-Dolina.**
- A. Rubinstein: Poloneza, na klavirju igra gospodična **Marija Nedbalova.**
- a) A. Bask. Kalinikov: »Zvonovi« (Kolokola). b) A. Dargomyžski: »Pesem Olgi« iz opere »Rusalka«, c) A. Grečaninov: 1. »Smrt« (Smertj), 2. »Krajtimoj«, pesni grofa Tolstega. **M. I. pl. Gorlenko-Dolina.**
- NB. Na klavirju spremlja pianistinja gdč. **Marija Nedbalova.**

Začetek koncerta točno ob pol 8. uri zvečer.

Sedeži po 5, 4, 3 in 2 K, vstopnice 1.60 K, za dijake 60 h, se dobivajo v trgovini gosp. J. Lozarja na Mestnem trgu ter na večer koncerta pri blagajni.

Prodá se še dobro ohranjeni

križev pot

po jako nizki ceni. — Podobe so velike z akviri in nadstavkom 125×67; brez okvira in nadstavka pa 67×52 cm.

Kaj več se izve pri cerkvenem predstojništvu v Rudniku.

275 4—2